

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

SPRÁVA

o kontrole odpovedových hárkov z externej časti maturitnej skúšky na vybraných gymnáziách a v stredných odborných školách v SR

Na základe podnetu Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania (ďalej NÚCEM) vykonala Štátna školská inšpekcia (ďalej ŠŠI) kontrolu zhody originálov a kópií odpovedových hárkov (ďalej OH) z externej časti maturitnej skúšky (ďalej EČ MS), realizovanej v školskom roku 2017/2018 v 12 stredných odborných školách a v 3 gymnáziách, pričom z uvedených škôl boli 2 súkromné a 1 cirkevná. Z celkového počtu stredných škôl sa kontrola uskutočnila v 1 škole s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským a v 1 s vyučovacím jazykom maďarským.

Kontrola opravených odpovedových hárkov z externej časti maturitnej skúšky

Cieľom tematických inšpekcií bolo porovnanie zhody originálov a kópií OH s oboma piktogramami – „pero“ a „krížik“. Kontrola sa zároveň zamerala aj na hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou (ďalej ÚKO) v OH s piktogramom „pero“, na správnosť vykonaných opráv a tiež na analýzu vykonaných opráv žiakmi v OH s oboma piktogramami v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra, anglický jazyk.

Počas výkonu školskej inšpekcie boli použité originály a kópie OH s piktogramom „pero“ a „krížik“; Protokoly o administrácii testov externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky (ďalej EČ a PFIČ MS); menovacie dekréty predsedu školskej maturitnej komisie (ďalej ŠMK), predmetovej maturitnej komisie (ďalej PMK) a koordinátora; zoznamy administrátorov a pomocného dozoru; dokumentácia ku kvalifikačným predpokladom administrátorov v súvislosti s ich aprobáciou; zápisnice zo školenia administrátorov, pomocného dozoru a hodnotiteľov; prezenčné listiny zo zaškolenia administrátorov a pomocného dozoru; ústne a písomné vyjadrenia administrátorov; zoznamy maturujúcich žiakov; výsledkové listy žiakov a školy; klasifikačné záznamy žiakov.

Slovenský jazyk a literatúra

Kontrolou a komparáciou 8 originálov a kópií OH v dvoch kontrolovaných subjektoch ¹ **Banskobystrického kraja bola potvrdená ich zhoda.** Na základe podozrení zo strany NÚCEM bola zároveň realizovaná kontrola správnosti hodnotenia OH s piktogramom „krížik“ a ÚKO. Analýzou bolo zistené, že v skupine č. 03 ² nebola potvrdená nepovolená spolupráca medzi žiakmi a rovnako tak neboli preukázané žiadne dodatočné zásahy či iné nedostatky. Administrátorka danej skupiny vo svojom (ústnom a písomnom) vyjadrení potvrdila, že žiaci rešpektovali zasadací poriadok a pokyny NÚCEM boli dodržané vo všetkých aspektoch. Aj v prípade skupiny č. 05 ³, v ktorej bola zaradená žiačka so zdravotným znevýhodnením ⁴, nebolo možné jednoznačne potvrdiť, či bola žiačke poskytnutá akákoľvek nepovolená pomoc. Administrátor v rozhovore a v písomnom stanovisku uviedol, že pri samotnej administrácii testu jej nijakým spôsobom nepomáhal a okrem PMK a koordinátora do učebne iná osoba nevstúpila. Nedostatok bol zistený

¹ Stredná odborná škola drevárska, Lučenecká cesta 2193/17, Zvolen; Stredná odborná škola obchodu a služieb, Športová 1, Rimavská Sobota;

² Stredná odborná škola drevárska, Lučenecká cesta 2193/17, Zvolen

³ Stredná odborná škola obchodu a služieb, Športová 1, Rimavská Sobota

⁴ telesné postihnutie ľahkého stupňa – G54.8 iné poruchy nervových koreňov a spletí – 1. skupina obmedzení;

pri kontrole správnosti hodnotenia ÚKO, kde pri odpovedi k úlohe č. 54 bolo hodnotiteľmi nesprávne vyznačené hodnotenie v zmysle žiadnej odpovede napriek tomu, že odpoveď bola zo strany žiačky prečiarknutá. Preto mala byť označená ako nesprávna. Kontrolou zverejnených kľúčov na web stránke NÚCEM (https://www.nucem.sk/dl/726/2018_kluc_SJL_web.pdf) bolo zistené, že v Kľúči správnych odpovedí (ďalej KSO) k ÚKO – slovenský jazyk a literatúra bola položka č. 54 anulovaná. Z uvedeného dôvodu nemalo hodnotenie odpovede v danej položke žiadny vplyv na jej celkový výsledok maturitnej skúšky zo SJL.

V **Košickom kraji** sa vzájomným porovnaním originálov a kópií OH v 2 kontrolovaných subjektoch ⁵ *nezistili žiadne neoprávnené zásahy* do OH žiakov. Kontrolovaných bolo spolu 31 OH v 2 skupinách žiakov – v skupine č. 03 ⁶ (16 žiakov) a v skupine č. 44 ⁷ (15 žiakov). Na základe podozrení NÚCEM boli overené opravy 1 žiačky ⁸ v teste s kódom 3710 v niekoľkých úlohách v OH s piktogramom „pero“. Zo strany ŠŠI bolo zistené, že došlo k opravám odpovedí v 3 úlohách ⁹. Pričom len v 1 z nich mala oprava vplyv na celkový výsledok. Je potrebné konštatovať, že celkový výsledok, ktorý dosiahli napokon nebol v rozpore s ich sumárnou klasifikáciou. Rovnako ako v predchádzajúcej škole, aj v tejto bola realizovaná kontrola na základe podozrenia z opráv v OH s piktogramom „pero“ a „križik“ u 1 žiačky. Analýzou OH sa nepreukázalo, že opravy realizovala iná osoba ako samotná žiačka, ktorá v priebehu štúdia dosahovala v predmete lepšie výsledky ¹⁰. Realizované opravy boli evidentné najmä v úvodnej časti testu. Z vyjadrenia administrátora danej skupiny, v ktorej bola žiačka zaradená, vyplynulo, že žiačka na ňu pôsobila v úvode testovania nesústredene a nepokojne, no napokon pracovala koncentrovane. V kontrolnej činnosti ŠŠI sa nepreukázalo, že došlo k nedovolennej spolupráci medzi žiakmi. To však neznamená, že k takémuto nekorektnému správaniu zo strany žiakov nemohlo dôjsť.

V oboch kontrolovaných subjektoch sa administrátori podozrivých skupín vyjadrili, že postupovali presne podľa Pokynov NÚCEM. Zároveň vylúčili skutočnosť, že počas administrácie testov došlo k nepovolenej spolupráci medzi žiakmi či k akejkoľvek inej situácii, ktorá by narušila pokojný a plynulý priebeh EČ MS. Písomné vyjadrenie k zabezpečeniu priebehu opráv ÚKO podali aj 2 hodnotitelia ¹¹, ktorí uviedli, že postupovali podľa KSO, riadili sa pokynmi predsedov PMK a zároveň nie sú si vedomí žiadneho úmyselného nedodržania objektivity pri hodnotení.

Kontrolou zhody originálov a kópií OH sa v 1 kontrolovanom subjekte ¹² **Prešovského kraja** preukázalo, že v 7 origináloch OH *došlo* zo strany hodnotiteľov *k nepovoleným zásahom* celkovo až v 9 položkách. Neobjektívnosť realizácie EČ MS bola preukázaná v oboch druhoch testu (3215, 3710). Najčastejšie boli identifikované zo strany ŠŠI nepovolené zásahy hodnotiteľov v ÚKO, kde sa vyžadovala správnosť odpovedí v súlade s pravopisom ¹³. V 3 OH boli hodnotiteľmi upravené odpovede žiakov škrtnutím

⁵ Evanjelické gymnázium Jana Amosa Komenského, Škultétyho 10, Košice; Súkromné gymnázium, Katkin park 2, Košice;

⁶ Evanjelické gymnázium Jana Amosa Komenského, Škultétyho 10, Košice;

⁷ Súkromné gymnázium, Katkin park 2, Košice;

⁸ Podľa vyjadrenia triednej učiteľky (Evanjelické gymnázium Jana Amosa Komenského, Škultétyho 10, Košice) absolvovala táto žiačka základnú školu v USA. Spočiatku mala problémy s písomným prejavom (zvláštny sklon písma, častejšie opravy napísaného textu), no v priebehu štúdia u nej došlo k pozitívnemu progresu.

⁹ úloha č. 7, 14 a 23;

¹⁰ Striedavo hodnotená stupňom klasifikácie výborný a chválitebný.

¹¹ Evanjelické gymnázium Jana Amosa Komenského, Škultétyho 10, Košice;

¹² Stredná odborná škola elektrotechnická, Hviezdoslavova 44, Stropkov;

¹³ V 3 OH bol hodnotiteľmi dopísaný dĺžň v slovách *aglomerácia* a *európskeho* (v teste 3710 odpoveď č. 23, v teste 3215 odpoveď č. 40), pričom v kópiách OH boli tieto slová napísané s krátkymi samohláskami (*aglomeracia*, *europskeho*). V 1 OH hodnotiteľ upravil odpoveď dopísaním dĺžňa a samohlásky v slove

nadbytočných slov¹⁴ a v 1 OH hodnotiteľ prepísal nesprávnu žiakovu odpoveď na správnu. V inom OH bola nesprávna odpoveď hodnotiteľom tolerovaná, čím z jeho strany nebol vedome dodržaný súlad s KSO. Nesprávne hodnotenie prvým hodnotiteľom prehliadol následne nielen druhý hodnotiteľ, ale aj predseda PMK (pričom obaja daný OH podpísali). Vo svojich písomných vyjadreniach hodnotitelia svoje nekorektné konanie uznali potvrdením neobjektívneho hodnotenia ÚKO a úprav niektorých položiek v origináloch OH. Nedostatky boli odhalené aj v procese administrácie testov (veľký počet rovnako opravených odpovedí v OH z nesprávnych odpovedí na správne). Uvedené skutočnosti nasvedčujú tomu, že žiaci počas administrácie testov nepracovali samostatne a to aj napriek vyjadreniu administrátora kontrolovanej skupiny¹⁵, ktorý uviedol, že postupoval v súlade s príslušnými pokynmi, priebežne sledoval samostatnú prácu žiakov a nezaznamenal žiadne rušivé momenty. Ďalším zaujímavým zistením bola skutočnosť, že žiak, ktorý bol v 1. polroku klasifikovaný zo SJL stupňom nedostatočný, mal výrazne vyšší počet správnych odpovedí ako ostatní žiaci. Z rozhovoru s riaditeľom školy však vyplynulo, že dotyčný žiak (vzdelávajúci sa v externej forme štúdia) dosahoval (v predmete SJL) v priebehu štúdia výsledky na úrovni klasifikačného stupňa chválitebný a dobrý. Výnimku tvorilo posledné hodnotenie, ktorého odôvodnením bola neospravedlnená neúčast' na komisionálnej skúške z daného predmetu, čo mohlo v aspekte dosiahnutého výsledku v EČ MS vyvolať podozrenie z toho, že žiak nevypracoval test samostatne.

Slovenský jazyk a slovenská literatúra

V kontrolovanom subjekte¹⁶ **Trnavského kraja** sa odpovede 16 žiakov¹⁷ a opravy odpovedí v origináloch OH *zhodovali s ich kópiami*, žiadne dodatočné zásahy do odpovedí žiakov a ani iné nedostatky neboli pri porovnaní zistené. Hodnotenie ÚKO bolo realizované podľa pokynov NÚCEM a v súlade s KSO. Pomocní hodnotitelia vo svojich písomných vyjadreniach uviedli, že pri ÚKO postupovali v súlade s pokynmi na hodnotenie a s pokynmi predsedníčky PMK SJSL, do slovných odpovedí nijakým spôsobom nezasahovali. Následná analýza OH súvisela s porovnaním úspešnosti žiakov v testovaní s dosiahnutým hodnotením v predmete SJSL za posledné klasifikačné obdobie. Zaujímavým zistením bolo, že žiaci v skupine č. 04, ktorí v predchádzajúcej klasifikácii boli hodnotení stupňom dobrý, dosiahli v EČ MS v predmete SJSL vyššiu priemernú úspešnosť¹⁸ ako žiaci so stupňom hodnotenia chválitebný¹⁹. U týchto žiakov sa vyskytlo veľké množstvo prepisovaných nesprávnych odpovedí na správne v OH s obidvomi piktogramami. Podozrenie podporovala aj konkrétna skutočnosť, v ktorej žiak klasifikovaný hodnotiacim stupňom nedostatočný dosiahol v EČ MS úspešnosť 67,19 %. Napriek vyjadreniu administrátora, že počas administrácie dodržiaval stanovené pokyny a zabezpečoval samostatnú prácu žiakov, bola práve individuálna činnosť žiakov vďaka vysokému počtu správnych odpovedí spochybnená. Týkalo sa to obzvlášť žiakov, ktorých výsledky v EČ MS v predmete SJSL nekorešpondovali s dosiahnutým hodnotením za posledné klasifikačné obdobie. Vyššia úspešnosť niektorých žiakov, veľký počet prepisovaných nesprávnych odpovedí na správne a častá zhoda v nesprávnych

jediná, avšak v kópii OH bola napísaná nesprávna odpoveď *jedna* (test 3215 odpoveď č. 64). V 1 OH hodnotiteľ hodnotil odpoveď *európskeho* ako správnu, aj keď bola napísaná pravopisne nesprávne (v teste 3710 odpoveď č. 62, správna odpoveď bola *európskeho*).

¹⁴ V teste 3215 odpoveď č. 07 – *vokáň, dlžeň, mäkkeň, bodka, úvodzovky*; odpoveď č. 16 – *s, so*; v teste 3710 odpoveď č. 47 – *šumi páska*.

¹⁵ Skupina č. 15;

¹⁶ *Gymnázium Árpada Vámbéryho s vyučovacím jazykom maďarským – Vámbéry Árpád Gimnázium, Nám. Sv. Štefana 1190/4, Dunajská Streda;*

¹⁷ zaradených v skupine č. 04;

¹⁸ 71,88 %

¹⁹ 69,45 %

odpovediach poukazovali na nedôsledné zabezpečenie podmienok pre samostatnú prácu žiakov zo strany administrátora.

V **Nitrianskom kraji** sa vzájomným porovnaním originálov a kópií 24 OH v kontrolovanej škole²⁰ sa síce **nepotvrdila zhoda** v 2 OH²¹ s piktogramom „pero“, no zo zistení ŠŠI vyplynulo, že sa nejednalo o nekorektné konanie zo strany hodnotiteľov. Na kópii prvého OH bol pretlačený krížik v riadku, ktorý nesúvisel s odpoveďou a na kópii druhého OH boli pretlačené náhodne rozmiestnené čiarky. Zistené rozdiely medzi originálmi a kópiami OH nemali vplyv na odpovede žiakov a ich vznik súvisel pravdepodobne prekrytím dvoch OH s rozdielnymi piktogramami a pomocného papiera. Pri kontrole správnosti hodnotenia ÚKO neboli zistené ďalšie nedostatky, odpovede v OH s piktogramom „pero“ boli hodnotené v súlade s KSO. Pri ďalšej analýze 24 OH EČ MS (v oboch verziách – piktogram „pero“ a „krížik“) bolo zistených spolu 28 opráv v OH s piktogramom „krížik“ a v OH s piktogramom „pero“, ale len časť z vykonaných opráv malo vplyv na zlepšenie výsledkov testov. Frekvencia opravených odpovedí v oboch druhoch OH nebola vysoká a preto nebolo možné zo strany ŠŠI jednoznačne potvrdiť, či medzi žiakmi došlo k nepovolenej spolupráci. Administrátorka danej skupiny vo svojom písomnom vyjadrení odmietla pochybnosti o nedodržaní pokynov pre administrátora, no napriek tomu v rozhovore pripustila, že počas vyplňovania Protokolu o administrácii testov EČ PFIČ MS a kontroly správnosti vyplnenia hlavičiek v OH, mohlo medzi žiakmi dôjsť k spolupráci formou neverbálnej komunikácie. Zároveň sa vyjadrila aj k podozreniu na nekorektnú administráciu u žiaka (hodnoteného v danom predmete klasifikačným stupňom dostatočný), ktorý v 64 úlohách zaznamenal až 51 správnych odpovedí. Administrátorka sa v predmetnej veci postavila na stranu žiaka a (v rozhovore) vyslovila podozrenie na neadekvátne prísne hodnotenie jeho vedomostí zo strany vyučujúceho pedagóga, čo v rozhovore pripustila aj riaditeľka školy.

Anglický jazyk

V **Bratislavskom kraji** sa vzájomným porovnaním originálov a kópií OH v kontrolovanej škole²² **potvrdila zhoda**. ŠŠI kontrolovala spolu 18 OH v 3 skupinách, z toho 5 OH s piktogramom „pero“ v skupine č. 09, 5 OH s piktogramom „krížik“ v skupine č. 10 a 8 OH s piktogramom „krížik“ v skupine č. 07. Následná analýza OH súvisela s porovnaním úspešnosti žiakov v testovaní s dosiahnutým hodnotením v predmete ANJ za posledné klasifikačné obdobie, nakoľko sa vo všetkých troch skupinách objavili podozrenia z nezabezpečenia adekvátnych podmienok na samostatnú prácu žiakov. Prevažne šlo o opakujúce sa správne odpovede, prípadne opravu z nesprávnej odpovede na správnu u žiakov, ktorých hodnotenie v poslednom klasifikačnom období nezodpovedalo ich dosiahnutej úspešnosti v EČ MS v danom predmete. Podozrenie sa v tomto zmysle opieralo aj o zistenie, že žiak, ktorý bol v poslednom hodnotiacom období klasifikovaný stupňom nedostatočný, dosiahol v 24 ÚKO 14 správnych odpovedí. Na základe vyjadrenia triednej učiteľky sa jednalo o žiaka, ktorý v priebehu štúdia dosahoval priemerné výsledky, no v poslednom ročníku bol nútený byť zárobkovo činný (z rodinných a sociálnych dôvodov). To spôsobilo paušálne zhoršenie prospechu nielen v predmete anglický jazyk, ale aj v ostatných predmetoch. Administrátori všetkých troch skupín sa zhodne vyjadrili, že zasadací poriadok bol v súlade s pokynmi NÚCEM a žiaci pracovali v pokojnej atmosfére. Zároveň vylúčili akékoľvek možnosti nepovolenej spolupráce medzi nimi, čo z hľadiska dostupných metód a foriem kontroly nemohla ŠŠI potvrdiť ani vyvrátiť.

²⁰ Stredná odborná škola obchodu a služieb – Kereskedelmi és Szolgáltatási Szakközépiskola, Budovateľská 32, Komárno;

²¹ zaradených v skupine č. 01;

²² Stredná priemyselná škola elektrotechnická, Hálová 16, Bratislava;

V **Trnavskom kraji** bola zhoda originálov a kópií OH spolu so správnosťou hodnotenia odpovedí k ÚKO kontrolovaná v 1 škole²³. Ku kontrole bolo predložených 32 OH žiakov zaradených do 3 skupín²⁴. Porovnaním originálov OH s piktogramom „križik“, OH s piktogramom „pero“ a ich kópií u všetkých žiakov kontrolovaných skupín **neboli zistené žiadne dodatočné zásahy**. Pri hodnotení odpovedí k ÚKO hodnotitelia postupovali v súlade s príslušným KSO. Pomerne vysoká úspešnosť slabo prospievajúcich žiakov v niektorých častiach testu, ako aj viaceré identicky správne alebo nesprávne odpovede žiakov, svedčili o ich nedovolenej spolupráci pri vypracovávaní testu. Z hlbšej analýzy OH a komparácie s dosiahnutým prospechom žiakov vyplynulo, že 3 žiaci²⁵, ktorí boli v poslednom hodnotiacom období klasifikovaní stupňom dostatočný, dosiahli v teste celkovú úspešnosť na úrovniach 81,7 %, 71,7 % a 78,3 %, čo nekorešpondovalo s dosiahnutým prospechom v predmete. K predmetnej záležitosti sa vyjadrili aj administrátori 2 skupín²⁶, ktorí vo svojich vyjadreniach uviedli, že z ich strany boli dodržané všetky stanovené pokyny pri zabezpečovaní objektívneho priebehu testovania. Zároveň vylúčili možnú spoluprácu medzi žiakmi. Disproporcía medzi dosiahnutou úspešnosťou a výsledným hodnotením v predmete však výrazne poukazuje na to, že počas EČ MS z ANJ neboli zabezpečené adekvátne podmienky na samostatnú prácu žiakov.

Pri porovnaní 52 originálov OH²⁷ v kontrolovanom subjekte²⁸ **Nitrianskeho kraja, bol zistený nepovolený zásah** zo strany hodnotiteľov do originálu OH s piktogramom „pero“ (dopísané chýbajúce písmeno v niekoľkých úlohách²⁹). Zistenia ŠŠI boli v rozpore s vyjadreniami hodnotiteľov, ktorí uviedli, že pri hodnotení postupovali podľa KSO, do OH nezasahovali a nie sú si vedomí toho, že by úmyselne nedodržali objektivitu hodnotenia. Kontrola správnosti hodnotenia ÚKO preukázala, že hodnotenie bolo v rozpore s platným KSO. Vypovedajú o tom aj zistenia v 1 OH, v ktorom hodnotitelia označili 2 nesprávne odpovede za správne. Ďalšou analýzou OH boli zistené identické odpovede v niekoľkých skupinách najmä u žiakov, ktorých študijné výsledky nezodpovedali dosiahnutým výsledkom v EČ MS v danom predmete³⁰. Administrátori oboch skupín vo svojom vyjadrení uviedli, že postupovali podľa pokynov a počas administrácie vykonávali aktívny pedagogický dozor. Suma zistení ŠŠI vedie k úsudku, podľa ktorého nedôsledné plnenie pokynov NÚCEM, nepovolený zásah do OH (vrátane nedodržania KSO pri hodnotení) ako aj nedôsledné plnenie kontrolnej funkcie administrátorov negatívne ovplyvnilo objektivitu hodnotenia vedomostí žiakov v EČ MS.

V kontrolovaných školách **Trenčianskeho kraja**³¹ sa porovnaním originálov a kópií OH **nezistili neoprávnené zásahy**. Pri kontrole správnosti hodnotenia ÚKO bola v oboch školách potvrdená objektivita a súlad s KSO. Následná analýza OH súvisela s porovnaním úspešnosti žiakov v testovaní s dosiahnutou klasifikáciou v predmete ANJ za posledné hodnotiace obdobie. V oboch školách bolo sledovaných spolu 7 skupín. V prvom subjekte³² boli žiaci zaradení do skupín č. 01, 02, 05, 07 a 11. Podozrenie súviselo prevažne s vyšším

²³ Stredná odborná škola elektrotechnická, Ul. Sibírska 1, Trnava;

²⁴ skupiny č. 07, 10 a 14;

²⁵ 2 žiaci boli zaradení v skupine č. 10 a 1 žiak v skupine č. 14;

²⁶ skupina č. 07 a 10; vyjadrenie administrátora skupiny č. 14 nebolo možné získať, nakoľko v čase inšpekcie už nebol zamestnancom školy;

²⁷ 26 žiakov zaradených v 2 skupinách: č. 04 a č. 07;

²⁸ Stredná odborná škola technická, Nitrianska 61, Šurany;

²⁹ V skupine č. 04 – v úlohe č. 34 dopísané písmeno „h“ a v úlohách č. 58 alebo 59 a 60 dopísané písmeno „s“; v skupine č. 07 v úlohách č. 57 alebo 58 dopísané písmeno „s“;

³⁰ Títo žiaci boli v poslednom hodnotiacom období hodnotení klasifikačným stupňom dobrý alebo dostatočný;

³¹ Stredná priemyselná škola, Obrancov mieru 343/1, Dubnica nad Váhom; Stredná odborná škola, Pod Sokolicami 14, Trenčín;

³² Stredná priemyselná škola, Obrancov mieru 343/1, Dubnica nad Váhom;

počtom správnych odpovedí u žiakov³³, ktorí boli v poslednom hodnotiacom období prevažne klasifikovaní stupňom dostatočný. Administrátori sa vyjadrili, že zabezpečili regulárny priebeh EČ MS a zároveň neregistrovali žiadne pokusy zo strany žiakov o opisovanie či vzájomné napomáhanie. Možno preto konštatovať, že zo strany ŠŠI nebolo možné (prostredníctvom aplikácie dostupných metód a foriem kontroly) usúdiť, či boli porušené Pokyny NÚCEM, a či bola administrácia testov realizovaná neobjektívne.

V druhom subjekte³⁴ bolo podozrenie (z nekorektného správania sa žiakov³⁵ počas administrácie testu) založené na nepomere medzi dosiahnutými výsledkami z EČ MS a posledným hodnotením za daný predmet. Najčastejšie³⁶ šlo o opravy (v OH s piktogramom „krížik“) z nesprávnej odpovede na správnu a v 1 prípade o evidentné a totožné korekcie u 2 žiakov sediacich blízko seba, ktorých vzájomnú spoluprácu nie je možné vylúčiť³⁷. V ďalšom prípade³⁸ bolo zaznamenané podozrivé konanie žiakov s rovnakým kódom testu a rovnakými odpoveďami v úlohách č. 14 – 20. Napriek podozrivému výskytu zhodných správnych odpovedí administrátorka danej skupiny možnú spoluprácu vo svojom vyjadrení odmietla a zároveň dodala, že neregistrovala žiadne nekorektné správanie žiakov, ktoré by narušilo priebeh EČ MS ani spoluprácu počas testovania.

Pri kontrole OH v 2 subjektoch³⁹ **Zilinského kraja nebola preukázaná žiadna dodatočná nedovolená manipulácia** s OH a pri ich hodnotení bol zo strany hodnotiteľov dodržaný korektný prístup. V prvom subjekte⁴⁰ sa podozrenia opierali o častý výskyt totožných správnych odpovedí u žiakov, ktorí v poslednom hodnotiacom období dosahovali slabšie študijné výsledky⁴¹. Nedostatky sa vyskytli prevažne v teste 5270⁴², kde vo viacerých úlohách boli totožne opravené odpovede z nesprávnej na správnu, a to aj u žiaka⁴³, ktorý v poslednom polroku bol v predmete ANJ klasifikovaný stupňom nedostatočný. Administrátori dotknutých skupín sa vyjadrili, že počas administrácie nedošlo k žiadnym nepredvídaným okolnostiam a zároveň neboli problémy s disciplínou či nečestným konaním zo strany žiakov.

V druhom subjekte⁴⁴ sa hlbšou analýzou a komparáciou podozrivých OH so zasadacím poriadkom žiakov vo všetkých 4 skupinách zistilo, že totožné opravy (z nesprávnych odpovedí na správne a naopak) boli identifikované zväčša u žiakov⁴⁵ sediacich v zadných laviciach. Z vyjadrení administrátorov vyplynulo, že dodržali stanovené pokyny tak, aby zabezpečili objektívny priebeh testovania a v 2 prípadoch vylúčili umožnenie spolupráce

³³ V skupine č. 11 mal 1 žiak v OH s piktogramom „krížik“ 1 nesprávnu odpoveď z celkovo 36 úloh; v skupine č. 05 mali 2 žiaci v OH s piktogramom „krížik“ 4 nesprávne odpovede a 1 žiak mal dokonca všetkých 36 úloh správne; v skupine č. 02 mal 1 žiak v OH s piktogramom „krížik“ 3 nesprávne odpovede; v skupine č. 01 mal 1 žiak v OH s piktogramom „krížik“ 4 nesprávne odpovede.

³⁴ Stredná odborná škola, Pod Sokolicami 14, Trenčín;

³⁵ skupiny č. 01 a 03;

³⁶ v skupine č. 01;

³⁷ Vyjadrenie sa administrátorky (v skupine č. 01) k podozreniu nebolo možné, nakoľko v čase konania inšpekcie nebola v škole prítomná z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti.

³⁸ v skupine č. 03;

³⁹ Súkromná stredná odborná škola, ul. Sidónie Sakalovej 182, Bytča; Stredná priemyselná škola informačných technológií, Nábřežná 1325, Kysucké Nové Mesto;

⁴⁰ Súkromná stredná odborná škola, ul. Sidónie Sakalovej 182, Bytča;

⁴¹ Žiak (skupina č. 01) hodnotený klasifikačným stupňom dostatočný mal len 3 nesprávne odpovede z 24 úloh. Podozrenie z nekalej činnosti posilňovala aj skutočnosť, že spomínaný žiak podľa protokolu opustil počas testovania učebňu.

⁴² v skupine č. 02 a 03;

⁴³ v OH s piktogramom „krížik“ spravil tento žiak (skupina č. 03) len 6 chýb;

⁴⁴ Stredná priemyselná škola informačných technológií, Nábřežná 1325, Kysucké Nové Mesto;

⁴⁵ V poslednom klasifikačnom období dosiahli títo žiaci stupeň hodnotenia dobrý, resp. dostatočný.

medzi žiakmi⁴⁶. Je však potrebné konštatovať, že v tejto škole bola na podnet NÚCEM vykonaná inšpekcia kontroly OH EČ MS už 3. rok za sebou⁴⁷. NÚCEM-om boli identifikované ako podozrivé práve tie skupiny, kde ŠŠI v roku 2018 nevykonávala kontrolu. Zistenia v oboch subjektoch, vyplývajúce z opakovaných a totožných opráv (z nesprávnej na správnu odpoveď) spolu s dosiahnutou vyššou úspešnosťou u žiakov, ktorí počas štúdia vykazovali slabšie študijné výsledky, poukazovali na možné nečestné správanie sa žiakov, čo však (zo strany ŠŠI) nebolo možné dostupnými prostriedkami potvrdiť ani vyvrátiť.

Vzájomným porovnaním originálov a kópií OH v 1 škole⁴⁸ **Prešovského kraja neboli zistené žiadne neoprávnené zásahy** do odpovedí žiakov. Kontrolou 57 OH⁴⁹ s piktogramom „pero“ bolo zistené, že pomocní hodnotitelia postupovali pri ich oprave v súlade s KSO. Ďalšou analýzou a vzájomnou komparáciou OH (s oboma piktogramami) v jednotlivých skupinách sa zistilo, že v kontrolovanom subjekte sa vyskytli nedostatky súvisiace s činnosťou administrátorov. Podľa zistení, v mnohých OH sa v 2 skupinách⁵⁰ vyskytol väčší počet zhodných nesprávnych odpovedí, prípadne opakujúce sa totožné opravy z nesprávnej na správnu odpoveď, a to bez ohľadu na to, aké študijné výsledky žiaci v poslednom hodnotiacom období dosiahli. Najčastejšie šlo o žiakov, ktorí boli hodnotení klasifikačným stupňom dostatočný⁵¹. Administrátori v písomných vyjadreniach uviedli, že pri administrácii dodržiavali pokyny pre administrátorov EČ MS, svoju činnosť vykonávali zodpovedne a zabezpečovali samostatnú prácu žiakov. Ich vyjadrenia sú však v rozpore so zisteniami ŠŠI, ktoré poukazovali na nedovolenú spoluprácu žiakov a viedli k predpokladu nedôsledného dohľadu administrátorov na samostatnosť ich práce.

Iné zistenia

V Protokole o administrácii testov EČ PFIČ MS v predmete ANJ v skupine č. 01⁵² boli zistené formálne nedostatky v nesprávnom zapísaní kódu testu 5270 na nesprávny formát 5170. K zistenému nedostatku nebolo možné získať vyjadrenie predmetnej administrátorky, nakoľko bola dlhodobo práce neschopná.

V ďalšom kontrolovanom subjekte⁵³ bol identifikovaný nedostatok súvisiaci s nepozornou činnosťou administrátorov pri vyplňaní Protokolov o administrácii testov EČ PFIČ MS, z hľadiska ich správneho vyplnenia⁵⁴. Toto nedôsledné konanie administrátori odôvodňovali nesprávnymi pokynmi od školského koordinátora MS, čo v rozhovore potvrdil aj riaditeľ školy.

Závery

Na základe podnetu NÚCEM vykonala ŠŠI 15 tematických inšpekcií zameraných na kontrolu zhody originálov a kópií OH. Na základe zistení možno konštatovať, že v 3 školách boli vykonané neoprávnené zásahy do originálov OH v predmetoch slovenský

⁴⁶ V 2 skupinách (č. 22 a 26) administrátori pripustili vykonávanie menej aktívneho dozoru v čase vyplňania Protokolu o administrácii testov EČ PFIČ MS.

⁴⁷ V školskom roku 2017/2018 ŠŠI vykonala v tejto škole tematickú inšpekciu zameranú na *realizáciu externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky* v predmete ANJ v skupine č. 25 (nebola v zozname podozrivých skupín). Inšpekcia s rovnakým zameraním bola aj rok predtým (školský rok 2016/2017), zameraná na NEJ (skupina č. 41).

⁴⁸ *Spojená škola – organizačná zložka Stredná odborná škola technická, Podjavorinskej 22, Prešov;*

⁴⁹ 57 žiakov zaradených v 4 skupinách – č. 09, 25, 31 a 36;

⁵⁰ Skupiny č. 09 a 25;

⁵¹ V skupine č. 36 mali 2 žiaci z 36 úloh 2, resp. 4 nesprávne odpovede;

⁵² *Stredná odborná škola, Pod Sokolicami 14, Trenčín;*

⁵³ *Stredná priemyselná škola informačných technológií, Nábřežná 1325, Kysucké Nové Mesto;*

⁵⁴ V stĺpci, kde mali byť uvedené zoznamy zúčastnených a nezúčastnených žiakov na EČ MS, administrátori vpisovali rodné čísla žiakov. Ďalším nedostatkom bolo, že pri údají o opustení učebne počas administrácie boli namiesto menného zápisu žiakov zapísané ich rodné čísla.

jazyk a literatúra a slovenský jazyk a slovenská literatúra, pričom v 2 prípadoch⁵⁵ (v predmete SJSL) šlo o nesprávnu manipuláciu s OH⁵⁶, čím došlo k pretlačí križička a čiariok, ktoré však nemali žiaden vplyv na výsledok testovania. Iné však boli zistenia v ďalších 2 subjektoch⁵⁷, kde pomocní hodnotitelia priznali úpravy niektorých položiek v OH prípadne ignoranciu opráv niektorých položiek, ktoré neboli v súlade s KSO, čím potvrdili opodstatnenosť podozrení súvisiacich s neobjektívnosťou hodnotenia.

Vo väčšine prípadov boli identifikované nedostatky v zmysle identických opráv odpovedí (prevažne z nesprávnej na správnu v oboch typoch OH), prípadne nepomer medzi dosiahnutým výsledkom z EČ MS a prospechom v 1. polroku posledného ročníka. Administrátori vo svojich vyjadreniach odmietli skutočnosť, že by nejakým spôsobom porušili Pokyny NÚCEM a prevažne deklarovali, že počas administrácie testov nedošlo k žiadnym rušivým momentom a že zabezpečovali dozor tak, aby nedochádzalo medzi žiakmi k nepovolenej spolupráci. Len v niekoľkých prípadoch priznali, že pripúšťajú istú možnosť, kedy mohlo dôjsť medzi žiakmi k neverbálnej komunikácii v čase zápisu do Protokolu o administrácii testov EČ PFIČ MS. Zo zistení ŠŠI, založených na analýze a komparácii OH v podozrivých skupinách vrátane vyjadrení dotknutých administrátorov a hodnotiteľov, vyplýva, že v mnohých prípadoch predsedovia PMK a pomocní hodnotitelia si dôsledne neplnili úlohy stanovené v pokynoch NÚCEM (vrátane nedodržania KSO) a administrátori nevytvorili adekvátne podmienky pre samostatnú prácu žiakov počas administrácie testu a pre riadny priebeh EČ MS.

Na základe zistení uložila ŠŠI 3 riaditeľom kontrolovaných subjektov prijať konkrétne opatrenia na odstránenie nedostatkov týkajúcich sa:

- neregulárneho priebehu realizácie administrácie testovania, neplnenia si povinností administrátorov a nezabezpečenia samostatnej práce žiakov;
- nezabezpečenia korektného hodnotenia odpovedí v ÚKO EČ MS podľa Pokynov na hodnotenie ÚKO EČ MS a KSO a ich kontroly predsedom PMK.

Riaditeľom 7 škôl boli uložené **odporúčania** týkajúce sa skvalitnenia podmienok a organizácie EČ MS a činnosti administrátorov.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom stredných škôl

- venovať pozornosť príprave administrátorov s dôrazom na potrebu dodržiavania pokynov pri striedavom prerozdelení testov, kontrole samostatnej práce žiakov a úplnosti vyplnenia záhlavia OH žiakmi;
- zabezpečiť zo strany administrátorov správne zadávanie (a následne dôslednejšiu kontrolu) príslušných informácií o žiakoch do Protokolu o administrácii testov EČ a PFIČ MS podľa požadovaných údajov v záhlaví tabuľky tlačiva;
- venovať pozornosť výberu a príprave pomocných hodnotiteľov;

⁵⁵ Stredná odborná škola obchodu a služieb – Kereskedelmi és Szolgáltatási Szakközépiskola, Budovateľská 32, Komárno;

⁵⁶ vzájomné prekrytie;

⁵⁷ Stredná odborná škola elektrotechnická, Hviezdoslavova 44, Stropkov; Stredná odborná škola technická, Nitrianska 61, Šurany;

- klasifikovať nedôsledné plnenie úloh vyplývajúcich z pokynov NÚCEM pre koordinátorov, hodnotiteľov, administrátorov a vysielaných predsedov PMK do iných škôl v interných predpisoch ako závažné porušenie pracovnej disciplíny.